

Valtuustoaloite: Hankinnoilla työllistäminen osaksi Lohjan kaupungin vastuullisia hankintoja (KV)

1310/00.01.02.01/2026

Kaupunginvaltuusto 24.08.2026 § 82

Sosiaalidemokraattien valtuustoryhmän valtuutettu Noora Kuusisto jätti seuraavan aloitteen, jonka lisäksi olivat allekirjoittaneet valtuutetut Olavi Turpeinen, Kirsi Ferin, Marsa Valtonen, Pirjo-Leena Forsström, Pauliina Takala, Taina Lackman, Juhani Järvinen, Satu Nybäck, Laura Skaffari, Birgit Aittakumpu, Anne-Mari Vainio, Anna Mustalahti, Markku Saarinen, Teija Ristaniemi, Krista Alén, Leena Saari, Otso Jolkkonen, Maija Aaltola, Stina-Maarit Elo, Anette Kotiranta ja Kaisa Halme:

“Julkiset hankinnat ovat merkittävä osa meidän talouttamme ja samalla mahdollisuus edistää työllisyyttä. Lohjan kaupungin hankintaohjeessa todetaan jo, että hankinnoissa huomioidaan ympäristö- ja sosiaaliset näkökulmat sekä hankinnoilla työllistäminen silloin, kun se on kaupungin kokonaisedun kannalta tarkoituksenmukaista.

Hankinnoilla työllistämisen tarkoitetaan sitä, että julkiseen hankintasopimukseen voidaan soveltuvissa tilanteissa sisällyttää työllistämisehto. Hankinnan toteuttava yritys sitoutuu tällöin työllistämään esimerkiksi pitkäaikaistyöttömän, nuoren, osatyökykyisen tai muun heikossa työmarkkina-asemassa olevan henkilön. Työllistämisehto voidaan toteuttaa esimerkiksi palkkatyönä, oppisopimuksena tai muuna sovittuna työllistymisen muotona. Useat kaupungit, kuten Helsinki, Turku, Oulu, Kerava, Järvenpää, Kuopio ja Kajaani, hyödyntävät julkisissa hankinnoissaan työllistämisehtoja. Kerava on vienyt toimintamallin osaksi hankintastrategiaansa ja asettanut sille selkeät vaikuttavuusmittarit. Tämä osoittaa, että työllistämisehto on kunnissa vakiintumassa osaksi vastuullista ja vaikuttavaa hankintapolitiikkaa

Tavoitteena ei tule olla työllistämisehdon lisääminen kaikkiin hankintoihin. Kaikki hankinnat eivät siihen sovellu, eikä ehdon käyttäminen saa olla hankintalainsäädännön vastaista tai suhteetonta. Sen sijaan jokaisen merkittävän ja soveltuvan hankinnan valmistelussa tulisi arvioida systemaattisesti, voisiko työllistämisehdolla olla hankinnassa myös työllisyyttä edistävä vaikutus.

Esimerkiksi siivous-, kiinteistö-, kunnossapito-, viheralueiden hoito-, rakentamis- ja ruokapalvelujen kaltaisissa hankinnoissa voi olla mahdollisuuksia tarjota työpaikkoja henkilöille, joiden on muuten vaikea päästä työmarkkinoille.

Työllistämisehto ei myöskään tarkoita sitä, että yrityksille asetetaan pelkästään uusi velvoite. Kaupunki voi tukea yrityksiä tarjoamalla hankintojen yhteydessä tietoa ja yhteistyötä sekä yhdistämällä hankintapalveluiden ja työllisyyspalveluiden osaamisen. Näin yrityksille voidaan auttaa löytämään sopivia työntekijöitä ja samalla varmistaa, että työllistämisehto toimii käytännössä.

Esitän, että Lohjan kaupunki

1. käynnistää hankinnoilla työllistämisen pilotin, jossa valitaan 2–4 kaupungin hankintaa, joissa työllistämisehdon käyttö arvioidaan ja

toteutetaan hankinnan luonteeseen sopivalla tavalla;

2. luo toimintamallin, jossa merkittävien ja soveltuvien hankintojen valmistelussa arvioidaan systemaattisesti työllistämisehdon käyttömahdollisuus;

3. kehittää yhteistyötä hankintapalveluiden ja työllisyyspalveluiden välillä, jotta hankintoihin liittyviin työllistämisehtoihin voidaan yhdistää työnhakijoiden tunnistaminen, yritysten tukeminen ja tarvittaessa työllistymistä edistävät palvelut;

4. arvioi pilotin tulokset ja raportoi niistä kaupunginvaltuustolle, minkä jälkeen päätetään toimintamallin mahdollisesta laajentamisesta kaupungin soveltuviin hankintoihin.

Kyse ei ole uuden velvoitteen luomisesta, vaan Lohjan kaupungin omassa hankintaohjeessa jo olevan mahdollisuuden nykyistä tavoitteellisemmasta ja systemaattisemmasta hyödyntämisestä. Lohjalla on mahdollisuus tehdä julkisilla hankinnoilla enemmän – käyttää sama euro sekä palvelun hankkimiseen että työllisyyden edistämiseen.”

Lisätiedot Hallintojohtaja, Sanna Lundström, sanna.lundstrom(at)lohja.fi

Päätösesitys

Valtuusto päättää

1. merkitä aloitteen saapuneeksi
2. lähettää aloitteen kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Valtuusto päätti esityksen mukaan.

Tiedoksi

johdon assistentti Perheentupa
merkitään aloiteluetteloon

Kaupunginhallitus 02.11.2026

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Lohjan kaupunki ottaa hankinnoilla työllistämisen nykyistä tavoitteellisemmin ja systemaattisemmin osaksi kaupungin hankintatoimintaa. Aloitteessa ehdotetaan hankinnoilla työllistämisen pilotointia, toimintamallin laatimista, hankintapalveluiden ja työllisyyspalveluiden yhteistyön kehittämistä sekä toiminnan tulosten arviointia ja niistä raportointia kaupunginvaltuustolle.

Valtuustoaloite tarttuu yhteiskunnallisesti merkittävään teemaan ja tuo ansiokkaasti esiin kunnan mahdollisuutta integroida vielä paremmin sen järjestämisvastuulle siirtyneitä työllisyyspalveluita kunnan muuhun toimintaan. Työllistämisehdon käyttöä on 2020-luvulla edistetty valtakunnallisesti ja kuten aloitteessa mainitaankin, on hankinnoilla työllistäminen vakiintunut osaksi monen kunnan hankintatoimea.

Lohjan kaupungin hankinta- ja työllisyyspalvelut ovat aloittaneet yhteistyön hankinnoilla työllistämisen vaihtoehtojen selvittämiseksi. Yhteistyön tavoite on löytää Lohjan kaupungille sopivin malli käyttää hankinnoissa työllistämisehtoa.

Lohjan kaupungin hankintaohjeen mukaan hankinnoissa voidaan huomioida hankinnoilla työllistäminen silloin, kun se on kaupungin kokonaisedun kannalta tarkoituksenmukaista.

Hankintalain (1397/2016) 2 §:n mukaan lain tavoitteena on muun muassa edistää ekologisesti, sosiaalisesti ja taloudellisesti kestävien hankintojen tekemistä. Hankintalain 3 §:ssä säädetään julkisissa hankinnoissa noudatettavista periaatteista. Hankintayksikön on kohdeltava tarjoajia tasapuolisesti ja syrjimättömästi sekä toimittava avoimesti ja suhteellisuuden vaatimukset huomioon ottaen. Hankintalain 98 § mahdollistaa hankintasopimuksen toteuttamiseen liittyvien erityisehtojen asettamisen. Erityisehdot voivat koskea muun muassa sosiaalisia näkökohtia, kun ne liittyvät hankinnan kohteeseen ja niistä ilmoitetaan hankinta-asiakirjoissa.

Kuten valtuustoaloitteessa todetaan, ei työllistämisehto sovellu käytettäväksi kaikissa hankinnoissa ja sen käyttäminen edellyttääkin aina hankintakohtaista arviointia. Ehdon tulee olla hankinnan kohteeseen, ennakoituun arvoon, sopimuskauden pituuteen ja markkinatilanteeseen nähden tarkoituksenmukainen ja oikeasuhtainen. Ehto tulee määritellä tarjouspyynnössä ja hankintasopimuksessa riittävän selkeästi siten, että tarjoajat voivat ottaa sen huomioon tarjousta laatiessaan ja että ehdon toteutumista voidaan sopimuskaudella valvoa. Ehdon asettamisessa tulee lisäksi ottaa huomioon sen vaikutukset kilpailuun sekä pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksiin osallistua tarjouskilpailuun.

Työllistämisehto soveltuu lähtökohtaisesti parhaiten työvoimavaltaisiin palvelu- ja urakkahankintoihin. Työllistämisehtoa voidaan käyttää soveltuvissa hankinnoissa velvoittavana sopimusehtona tai laatupisteytettävänä vertailuperusteena.

Lohjan kaupungin hankintaohjeen päivityksen yhteydessä on tarkoituksenmukaista laatia toimintamalli työllistämisehdon huomioimiseksi kaupungin hankinnoissa. Toimintamallissa määritellään periaatteet työllistämisehdon käytön arvioinnille, suunnittelulle ja toteuttamiselle hankinnoissa. Samassa yhteydessä määritellään hankinta- ja työllisyyspalveluiden välinen yhteistyö ja sopimusehdon seurantaan liittyvät vastuut. Työllistämisehdon käyttämisestä ja sisällöstä päätetään hankintakohtaisesti.

Erillisen pilotin käynnistämisen sijaan työllistämisehdon soveltuvuuden arviointi on perusteltua sisällyttää suoraan kaupungin normaaliin hankintaprosessiin. Näin hankinnoilla työllistäminen voidaan huomioida yhdenmukaisesti ja pitkäjänteisesti osana hankintojen suunnittelua. Toimintamallin toteutumista ja toimivuutta voidaan kehittää saatujen kokemusten perusteella.

Lisätiedot

Hankinta-asiantuntija Sonja Pohjanvirta, sonja.pohjanvirta(at)lohja.fi
Erityisasiantuntija Anna Lehmuskoski, anna.lehmuskoski(at)lohja.fi

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Ståhl Petra

Päätösesitys

Kaupunginhallitus päättää

1. että kaupungin hankintaohjeen päivityksen yhteydessä laaditaan toimintamalli hankinnoilla työllistämisen huomioimiseksi osana kaupungin hankintaprosessia
2. tehdä kaupunginvaltuustolle seuraavan päätösesityksen:

Valtuusto päättää merkitä aloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Tiedoksi hankinta-asiantuntija Pohjanvirta, erityisasiantuntija Lehmuskoski
Kaupunginvaltuusto
